

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. I. Z.** bývajúceho v S., proti žalovanému **B., s. r. o.**, so sídlom v B., zastúpenému JUDr. Ľ. S., advokátom, so sídlom v B.B, o **93 058, 02 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 15 C 156/2006, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. januára 2009 sp. zn. 8 Co 306/2008 a rozsudku Okresného súdu Bratislava II z 10. októbra 2008 č. k. 15 C 156/2006 – 224 , takto

r o z h o d o l:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. januára 2009 sp. zn. 8 Co 306/2008 a rozsudok Okresného súdu z 10. októbra 2008 č. k. 15 C 156/2006 – 224 vo výroku o trovách konania zrušuje a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 10. októbra 2008 č. k. 15 C 156/2006 – 224 konanie v časti žaloby o zaplatenie 520 597,50 Sk zastavil z dôvodu späťvzatia v tejto časti (§ 96 O. s. p.). Žalobu vo zvyšku o zaplatenie 2 282 869 Sk zamietol z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v čase vyhlásenia rozsudku vo veci samej (stratil nárok na podanie poddĺžnickej žaloby). Žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Uviedol, že žalobca procesne zaviniť, že sa konanie v časti žaloby o zaplatenie 520 597, 50 Sk muselo zastaviť (§ 146 ods. 2 veta prvá O. s. p.), vo zvyšku žaloby o zaplatenie 2 282 869 Sk mal žalovaný plný úspech , preto má právo na náhradu trov konania proti neúspešnému žalobcovi vo veci (§ 142 ods. 1 O. s. p.). V súlade s ustanovením § 150 ods. 1 veta prvá O. s. p. ale žalovanému proti žalobcovi náhradu trov konania nepriznal, lebo sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajúce v okolnostiach danej veci. Žalobca mal zo zákona (Exekučný poriadok) ako oprávnený povinnosť podať na súd poddĺžnicu žalobu proti dlžníkovi povinného a v priebehu súdneho konania stratil žalobca aktívnu vecnú legitímáciu na základe objektívnej skutočnosti, ktorej vznik nemohol ovplyvniť a ktorá skutočnosť mala za

následok zamietnutie žaloby v podstatnej časti (zastavenie exekučného konania z dôvodu zániku povinného).

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovaného vo výroku o trovách konania uznesením z 30. januára 2009 SP. ZN. 8 Co 306/2008 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil (§ 219 O. s. p.) a žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol, že ustanovenie § 150 O. s. p. v znení platnom a účinnom do 15. 10. 2008 umožňovalo súdu úspešnému účastníkovi konania náhradu trov tohto konania , ktoré by mu patrili podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a to celkom , prípadne sčasti nepriznať. To vtedy, ak sú tu konkrétne dôvody hodné osobitného zreteľa , pre ktoré by sa javilo priznanie tejto náhrady nespravodlivé, nedôvodné, prípadne v rozpore s dobrými mravmi, ktoré dôvody môžu byť tak objektívneho , ako aj subjektívneho charakteru, tak na strane úspešného ako aj na strane neúspešného účastníka konania. O povinnosti nahradiť trovy konania vo všetkých uvedených prípadoch rozhoduje súd len na návrh (§ 151 ods. 1 veta prvá O. s. p. v znení platnom do 15. 10. 2008), pričom účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov, je povinný ich vyčísliť v zákonom určenej lehote troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia (§ 151 od. 1 druhá veta O. s. p. v znení platnom do 15. 10. 2008). Ak účastník v tejto lehote trovy nevyčísli, súd mu prizná náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu – ku dňu vyhlásenia rozhodnutia, s výnimkou trov právneho zastúpenia , a ak účastníkovi okrem trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplývajú, súd mu náhradu trov konania neprizná . V takom prípade nie je viazaný rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania tomuto účastníkovi v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 151 ods. 2 O. s. p. v znení platnom do 15. 10. 2008). Z obsahu spisu v danej veci vyplýva, že žalovanému , okrem trov právneho zastúpenia advokátom, iné trovy v zmysle § 137 O. s. p. v konaní pred súdom prvého stupňa nevznikli a rovnako, že ani žalovaný ani jeho zástupca v zákonom stanovenej lehote troch pracovných dní od vyhlásenia rozsudku 10. 10. 2008 (piatok) , teda do 15. 10. 2008 (streda) tieto trovy nevyčísli, aj napriek tomu, že si návrh na ich náhradu uplatnili na pojednávaní , na ktorom bol tento rozsudok vyhlásený. Vyčíslenie trov právneho zastúpenia podal zástupca žalovaného (JUDr. E. S.) na súde prvého stupňa až dňa 25. 11. 2008 a uplatnil si takto náhradu trov konania v sume 318 538 Sk. Z uvedených dôvodov preto , pokiaľ súd prvého stupňa rozhodol o náhrade trov konania tak, že žalovanému právo na ich náhradu proti žalobcovi nepriznal, (aj keď odôvodniac tento postup § 150 ods. 1 veta prvá O. s. p.) rozhodol vecne správne, keď uvedené trovy mu nebolo možné priznať, pretože

si tieto trový nevyčísliť v zákonom stanovenej lehote. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. spojený s § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu a rozsudku okresného súdu vo výroku o trovách konania podal na podnet žalovaného mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol ich zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie. Poukázal na to, že z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný prvostupňovému súdu podaním z 9. októbra 2008 (čl. 212 – 215) oznámil, že na základe rámcovej factoringovej zmluvy č. 1 000/3 z 2. mája 2003 BA., s. r. o. M. postúpil všetky pohľadávky na factoringovú spoločnosť F. a. s.. Predmetom postúpenia na základe tejto zmluvy boli všetky pohľadávky spoločnosti BA. , s. r. o. , voči žalovanému B., s. r. o. a vlastníkom pohľadávok sa teda stala spoločnosť F. a. s. Dňom vystavenia faktúry spoločnosťou BA. , s. r. o. proti žalovanému bol žalovaný v zmysle uvedenej zmluvy povinný plniť F. a. s. a nie žalobcovi. Svoje tvrdenia oprel žalovaný o vyjadrenie správkyne konkurznej podstaty úpadcu BA. s. r. o. (čl. 216). Súd prvého stupňa bez toho, aby sa s týmito skutočnosťami vysporiadal , aby skúmal aktívnu legitimáciu na podanie poddĺžnickej žaloby od začiatku sporu, rozhodol o trovách konania podľa § 150 O. s. p. Pre rozhodnutie o trovách konania v tejto veci je z hľadiska aplikácie tohto ustanovenia podstatné, či žalobca stratil vecnú legitimáciu až v priebehu konania po zastavení exekúcie z dôvodu zániku povinného BA. , s. r. o. Martin (objektívna skutočnosť) alebo či žalobca nebol aktívne legitimovaný od začiatku konania, ak by sa preukázalo, že všetky pohľadávky spoločnosti BA. , s. r. o. Martin na základe rámcovej factoringovej zmluvy z 2. 5. 2003 automaticky nadobudla spoločnosť F. a. s. B., tak ako tvrdil žalovaný. Pokiaľ ide o čiastočné späťvzatie žaloby mal súd rozhodnúť o trovách konania podľa § 146 ods. 2 O. s. p. a trový konania žalovanému priznať, pretože žalobca nepochybne zaviniť zastavenie konania v tejto časti. Ak však existovali aj pre tento procesný postup žalobcu dôvody hodné osobitného zreteľa, bolo povinnosťou súdu tieto dôvody v odôvodnení rozhodnutia presvedčivo zdôvodniť. Skutočnosti uvedené v podaní z 9. 10. 2008 uviedol žalovaný aj v odvolaní proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa o trovách konania a súčasne chronologicky uviedol, akým spôsobom sa v konaní proti uplatnenému nároku žalobcu (čl. 226 – 233) bránil. S týmito sa krajský súd vôbec nevysporiadal a konštatoval len, že rozhodnutie súdu prvého stupňa o nepriznaní trov konania žalovanému (úspešnému účastníkovi konania) bolo vecne správne. Odvolací súd ale napadnutý výrok rozsudku súdu prvého stupňa síce potvrdil, ale z úplne iných dôvodov (nevyčíslenie trov žalovaným

v zákonnej lehote) , nie z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Nesúhlasil s právnym názorom odvolacieho súdu, pretože len ten účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania , je povinný v zákonom stanovenej lehote trovy vyčísliť. Keďže rozsudkom súdu prvého stupňa nebolo žalovanému právo na náhradu trov konania priznané pri jeho vyhlásení, bolo bez právneho významu, aby žalovaný tieto trovy konania vyčísloval. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. 1. 2009 sp. zn. 1 MCdo 10/2008. Tým, že súd prvého stupňa na rozhodnutie o trovách konania aplikoval § 150 O. s. p. , pričom na jeho použitie nebol v dostatočnom rozsahu zistený skutkový stav a rozhodnutie v tejto časti nie je ani riadne odôvodnené, je konanie postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu prvého stupňa spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Krajský súd následne nesprávne vychádzal z toho, že aj účastník konania, ktorému nebola priznaná náhrada trov konania , je povinný trovy konania vyčísliť do troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia , preto vec nesprávne právne posúdil.

Žalobca považoval mimoriadne dovolanie za nedôvodné a napadnuté rozhodnutia o trovách konania za vecne správne.

Žalovaný súhlasil s mimoriadnym dovolaním, pretože podľa jeho názoru rozsudkom prvostupňového súdu v časti výroku o trovách konania v spojení s uznesením krajského súdu bol porušená zákon .

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O. s. p.) , po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O. s. p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O. s. p.) , bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu treba zrušiť.

Podľa ustanovenia § 243e ods. 2 O. s. p. mimoriadne dovolanie možno podať len proti tomu výroku súdneho rozhodnutia, ktoré účastník konania, osoba dotknutá týmto rozhodnutím namieta.

V zmysle § 243f ods. 1 O. s. p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., b/ konanie je postihnuté inou vadou , ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci , c/ rozhodnutie spočíva

na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p.) sa zaoberá vadami uvedenými v § 237 O. s. p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa rozhodol o trovách konania podľa ustanovenia § 150 O. s. p., keď dospel k záveru, že existujú dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania v konaní úspešnému žalovanému, spočívajúce v okolnostiach danej veci. Odvolací súd v porovnaní s ním svoje potvrdzujúce uznesenie (vo výroku o trovách konania) založil na právnom názore odlišnom od právneho názoru súdu prvého stupňa, keď dospel k záveru, že trovy konania nebolo možné žalovanému priznať z dôvodu ich nevyčíslenia v zákonom stanovenej lehote troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia v súlade s § 151 ods. 1 O. s. p.

Dovolací súd je toho názoru, že tento postup odvolacieho súdu, z ktorého vzišlo mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutie, neprebehlo podľa zásad spravodlivého konania.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia § 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 1 O. s. p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úcte k právam iných osôb.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ako aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (pozri nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. 8. 2001 II. ÚS 14/2009, z 13. 11. 2002 II. ÚS 132/2002, z 5. 4. 2007 III. ÚS 171/2006).

Právo na súdnu ochranu , okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1) , zabezpečujú jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (napr. § 41 O. s. p., § 115 O. s. p. , § 123 O. s. p. a pod.). Obsahom práva na súdnu ochranu v rámci spravodlivého procesu je i právo účastníka , aby sa jeho vec , ak to zákon pripúšťa, prejedнала v dvojinštančnom postupe.

Podľa dovolacieho súdu odvolací súd svojím uvedeným postupom porušil právo žalovaného na spravodlivý proces, pretože svoje rozhodnutie o trovách konania nečakane založil na iných právnych záveroch o dôvode ich nepriznania úspešnému účastníkovi konania, než súd prvého stupňa, v skutočnosti žalovanému odňal právo namietať správnosť jeho právneho názoru na inštančne vyššom súde. Až z rozhodnutia odvolacieho súdu sa žalovaný dozvedel, že odvolací súd vyvodil iný právny záver zo skutočností, ktoré prvostupňový súd , vychádzajúc z iného právneho záveru , nehodnotil. K iným právnym záverom odvolacieho súdu sa účastníci nemali možnosť vyjadriť. Ak odvolací súd dospel k iným právnym záverom pri posúdení dôvodu nepriznania náhrady trov konania úspešnému účastníkovi konania, mal správne rozhodnutie súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Tým, že odvolací súd tak nepostupoval , znemožnil účastníkovi realizáciu jeho procesných práv, lebo mu odoprel možnosť prieskumu správnosti iných, z pohľadu súdu prvého stupňa neposudzovaných dôvodov nepriznania trov konania. Svojím postupom teda žalovanému odňal možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu zrušil . Keďže aj rozhodnutie súdu prvého stupňa má vady, pre ktoré sa zrušilo rozhodnutie odvolacieho súdu , zrušil najvyšší súd aj toto rozhodnutie v mimoriadnom dovolaní napadnutej časti (§ 243b ods. 3 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O. s. p.).

Napriek dôvodom, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté uznesenie krajského súdu, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že záver odvolacieho súdu, podľa ktorého právny zástupca žalovaného si trovy právneho zastúpenia v zákonnej lehote nevyčísľil, a preto nemohli byť tomuto účastníkovi konania priznané, nemá oporu v zákone. Povinnosť účastníka vyčísliť trovy konania v zákonnej trojdňovej lehote od vyhlásenia rozhodnutia, ktorým sa konanie končí je v zmysle § 151 ods. 1 O. s. p. spojená s prisudzujúcim výrokom. Pokiaľ súd účastníkovi náhradu trov konania neprizná (ako to bolo v danej veci), nemá právny význam, aby si účastník tieto trovy konania vyčísľoval. Žalovanému, ktorému súd prvého stupňa náhradu trov konania nepriznal (z dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 150 O. s. p.), by vznikol nárok na náhradu trov prvostupňového konania len zmeňujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu, obsahujúcim prisudzujúci výrok (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. januára 2009 sp. zn. 1 MCdo 10/2008).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. júla 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.

Za správnosť:

predsedníčka senátu

Hrčková Marta

Hrčková Marta